

ΣΤΡΑΤΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Εθν. Αντίστασης 4 - Καβάλα

τηλ. 2510837 714, 6944517168

mail: s.anastasiadis@yahoo.gr

ΠΡΟΣ Ο.Ε.Β.Ε Καβάλας

Καβάλα – Ερμού 13, ΤΚ 653 02

oevek@otenet.gr

κ Πρόεδρε,

κλήθηκα από την Διοίκηση της Ομοσπονδίας να γνωμοδοτήσω σχετικά με τα ζητήματα που προκύπτουν εξαιτίας των νέων μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του COVID 19, κυρίως σχετικά με τον υποχρεωτικό έλεγχο πιστοποιητικών αλλά και ταυτοπροσωπίας των καταναλωτών στις επιχειρήσεις λιανεμπορίου και στις επιχειρήσεις εστίασης. Το αντικείμενο του προβληματισμού είναι αν κατά την διάρκεια αυτών των ελέγχων οι επιχειρήσεις και οι υπάλληλοι τους εκτίθενται με οποιοδήποτε τρόπο σε «νομικούς κινδύνους».

A. Νομικό Πλαίσιο :

Την 5-11-2021 δημοσιεύτηκε η νέα ΚΥΑ Αριθμ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 69136 /5-11-2021 με θέμα « Έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο της Επικράτειας, για το διάστημα από το Σάββατο, 6 Νοεμβρίου 2021 και ώρα 06:00 έως και τη Δευτέρα, 22 Νοεμβρίου 2021 και ώρα 06:00.»

Σε αυτήν την ΚΥΑ αλλά και στις προηγούμενες (βλ. ΚΥΑ Δ1α/ΓΠ.οικ.66436 (Β' 4919) αναγράφεται ότι «Οι πελάτες εισέρχονται κατόπιν υποχρεωτικής επίδειξης κατά την είσοδο στο κατάστημα: [α] πιστοποιητικού εμβολιασμού, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 9, ή [β] πιστοποιητικού νόσησης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 9 ή [γ] αρνητικού διαγνωστικού ελέγχου για κορωνοϊό COVID-19 (PCR ή rapid test), σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 9. Οι ανήλικοι από τεσσάρων (4) έως και δεκαεπτά (17) ετών δύνανται να προσκομίζουν, εναλλακτικά, δήλωση αρνητικού αυτοδιαγνωστικού ελέγχου (self-test), σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 9».

Στο αρθ. 3 της ίδιας ΚΥΑ προβλέπεται ότι «Τα ανωτέρω πιστοποιητικά επιδεικνύονται είτε εκτυπωμένα από την ψηφιακή πλατφόρμα www.gov.gr, είτε ηλεκτρονικά μέσω κινητής συσκευής του ατόμου, τα οποία ο αρμόδιος υπάλληλος, ο ιδιοκτήτης ή νόμιμος εκπρόσωπος της εκάστοτε επιχείρησης, ο εργοδότης ή το εκάστοτε εξουσιοδοτημένο πρόσωπο σαρώνει ηλεκτρονικά μέσω της ειδικής εφαρμογής του άρθρου 33 του ν. 4816/2021 (Α' 118) Covid Free GR με ταυτόχρονο έλεγχο ταυτοπροσωπίας του κατόχου. Εναλλακτικά, εφόσον τα ανωτέρω πιστοποιητικά επιδεικνύονται από αλλοδαπό που προέρχεται από τρίτη χώρα (εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης), τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου ελέγχουν τα πιστοποιητικά αυτά σε έγχαρτη μορφή με ταυτόχρονο έλεγχο ταυτοπροσωπίας του κατόχου.»

Περαιτέρω σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της Γ.Γ. Καταναλωτή του Υπ. Εμπορίου (25-10-2021) «Ο έλεγχος πραγματοποιείται υποχρεωτικά από τον αρμόδιο υπάλληλο της επιχείρησης, τον ιδιοκτήτη ή το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης ή το εκάστοτε εξουσιοδοτημένο από την επιχείρηση πρόσωπο μέσω της ειδικής εφαρμογής Covid Free GR».

Β. Ο έλεγχος ταυτοπροσωπίας είναι νομικά επιτρεπτός ?

Διαβάζοντας τα παραπάνω κείμενα αμέσως δημιουργείται ο προβληματισμός για το αν έχουν την δυνατότητα οι επιχειρηματίες ή οι υπάλληλοι των επιχειρήσεων να κάνουν ελέγχους που θυμίζουν αστυνομικούς ελέγχους και να αξιώνουν από τους καταναλωτές την επίδειξη των εγγράφων που αποδεικνύουν τα στοιχεία της ταυτότητας τους.

Εδώ αμέσως και ξεκάθαρα πρέπει να τονιστεί ότι το είδος αυτού του ελέγχου σε καμία περίπτωση δεν θεωρείται «αστυνομικός έλεγχος» δηλαδή το είδος του ελέγχου που μπορεί να κάνει ένας αστυνομικός υπάλληλος κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 74 Π.Δ.141/1991, που αφορά «τις Αρμοδιότητες των οργάνων και υπηρεσιακές ενέργειες του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης» ο έλεγχος της ταυτότητας του πολίτη από έναν αστυνομικό υπάλληλο συμβαίνει όταν υπάρχει υπόνοια τέλεσης εγκληματικής πράξης. Κρίσιμα δηλαδή στην περίπτωση αυτή είναι τα στοιχεία της υπόνοιας (υποψίας) και της ύποπτης συμπεριφοράς. Άρα δεν πρέπει να υπάρχει κανένας δισταγμός από τους επιχειρηματίες ή τους υπαλλήλους των επιχειρήσεων όταν σε εφαρμογή της ανωτέρω ΚΥΑ είναι υποχρεωμένοι να κάνουν έλεγχο ταυτοπροσωπίας. Άλλωστε είναι σύνηθες οι καταναλωτές σε πολλούς τομείς της δημόσιας σφαίρας αναγκαζόμενοι να αποδείξουν τα στοιχεία της ταυτότητας τους, να επιδεικνύουν αυτήν όχι μόνο σε αστυνομικούς αλλά και σε άλλες κατηγορίες υπαλλήλων, είτε δημοσίων υπαλλήλων (πχ στο ΚΕΠ όταν ζητούν να βεβαιωθεί το γνήσιο της υπογραφής τους), είτε ιδιωτικών

υπαλλήλων (π.χ. στους υπαλλήλους αεροπορικής εταιρίας κατά το έλεγχο εισιτηρίων μίας πτήσης) .

Γ. Ο έλεγχος που γίνεται κατά τον τρόπο που περιγράφει η ΚΥΑ συνιστά παραβίαση της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα ?

Τα ιατρικά πιστοποιητικά με τα οποία έχουν εξοπλιστεί οι καταναλωτές οι οποίοι επιθυμούν να εισέλθουν στο εσωτερικό των επιχειρήσεων έχουν κοινά χαρακτηριστικά γι' όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες και έχουν κατασκευαστεί σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις σχετικές αποφάσεις της 31-5-2020. Επίσης στα πλαίσια των αποφάσεων που έχουν ληφθεί από την Ευρ. Επιτροπή όλα τα κράτη μέλη παρέχουν δωρεάν ψηφιακές λύσεις για την έκδοση των πιστοποιητικών όπως : εφαρμογή ή πύλη για την έκδοση τόσο ψηφιακών όσο και έντυπων πιστοποιητικών, λύση που επιτρέπουν στους πολίτες να αποθηκεύουν αυτά τα πιστοποιητικά (για παράδειγμα, εφαρμογή ψηφιακού πορτοφολιού, εφαρμογή ιχνηλάτησης επαφών) και λύση σάρωσης για επαλήθευση (π.χ. με έξυπνο τηλέφωνο που χρησιμοποιεί σχετική εφαρμογή). Επειδή τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στα πιστοποιητικά – έγγραφα περιέχουν ευαίσθητα ιατρικά δεδομένα, οι Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες έχουν εξασφαλίσει πολύ υψηλό επίπεδο προστασίας αυτών. Τα εκδιδόμενα έγγραφα περιλαμβάνουν μόνο τις ελάχιστες αναγκαίες πληροφορίες. Οι πληροφορίες αυτές δεν μπορούν να διατηρούνται από τις επιχειρήσεις και τους χώρους επίσκεψης. Στη Ελληνική έννομη τάξη με την παρ. 5 του άρθρου 55 Ν. 4764/2020 προβλέφθηκε η δημιουργία «Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Έκδοσης Βεβαίωσης Εμβολιασμού κατά του κορωνοϊού COVID-19», η οποία λειτουργεί μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης Δημόσιας Διοίκησης, με βάση τα στοιχεία που αντλούνται από το Εθνικό Μητρώο Εμβολιασμών κατά του κορωνοϊού COVID-19. Περαιτέρω, η παρ.6 του άρθρου έδωσε νομοθετική εξουσιοδότηση στους αρμόδιους Υπουργούς, ως εξής: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης δύνανται να ρυθμίζονται ειδικότερα τεχνικά ή λεπτομερειακά θέματα για: α) τη λειτουργία του Μητρώου με βάση τους ειδικότερους σκοπούς του, β) τη συλλογή, την τήρηση και κάθε περαιτέρω επεξεργασία στοιχείων και δεδομένων που καταχωρίζονται σε αυτό και την ασφάλεια της επεξεργασίας των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τεχνικών ανωνυμοποίησης, ψευδωνυμοποίησης και κρυπτογράφησης, γ) την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων και τον τρόπο επεξεργασίας αυτών από τους αποδέκτες ...δ)»

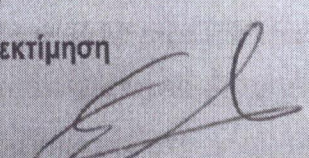
Όταν λοιπόν κατά εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων γίνεται έλεγχος πιστοποιητικών αλλά και ταυτοπροσωπίας των καταναλωτών στις επιχειρήσεις λιανεμπορίου

και στις επιχειρήσεις εστίασης, ελέγχεται μόνο η εγκυρότητα και η γνησιότητα των προσκομιζόμενων εγγράφων - πιστοποιητικών με επαλήθευση του φορέα έκδοσης και της ψηφιακής υπογραφής του. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επαλήθευσης της γνησιότητας των εγγράφων από τις επιχειρήσεις, με την χρήση του αντίστοιχου λογισμικού, δεν δημιουργείται αρχείο με τα προσωπικά δεδομένα των πελατών – καταναλωτών, διότι τα προσωπικά στοιχεία των πελατών μετά τη επαλήθευση τους δεν διακρατούνται στην «έξυπνη» συσκευή του επιχειρηματία – υπαλλήλου της επιχείρησης που διενεργεί το έλεγχο. Επίσης ο έλεγχος ταυτοπροσωπίας γίνεται με απλή επίδειξη του δελτίου ταυτότητας και όχι με άλλο τρόπο. Κατά την διαδικασία αυτή δεν γίνεται συλλογή, καταχώριση, οργάνωση, διατήρηση ή αποθήκευση, τροποποίηση, χρήση, διαβίβαση, διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση ή συσχέτιση, όλων των πληροφοριών που θα μπορούσαν να ονομαστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του πελάτη – καταναλωτή, άρα κατά την διαδικασία αυτή δεν γίνεται κάποιας μορφής επεξεργασία αυτών των δεδομένων. Μ' άλλα λόγια η οποιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει ήδη συμβεί και έχει εξαντληθεί με ευθύνη των κρατικών υπηρεσιών, πριν φθάσει ο πελάτης – καταναλωτής στην είσοδο της επιχείρησης για να γίνει ο προαναφερθείς έλεγχος.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ : Κανένας λόγος ανησυχίας δεν συντρέχει για τους ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων και τους υπαλλήλους αυτών, μήπως θεωρηθεί ότι κατά την διάρκεια των ελέγχων που έχουν θεσπιστεί παραβιάζουν κάποιους κανόνες δικαίου, ή άλλως διατρέχουν κάποιο νομικό κίνδυνο. Η πιστή εφαρμογή όσων προβλέπονται στην εκδοθείσα ΚΥΑ, ή όσων παρόμοιων θα εκδοθούν στο μέλλον, εξασφαλίζει ότι η Ελληνική επιχείρηση που έχει πληγεί πολλαπλώς από την πανδημία, δεν θα πληγεί και με άλλους τρόπους.

Καβάλα 8-11-2021

Μ' εκτίμηση

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ (ΑΜ 216)

ΚΑΒΑΛΑ – Εθν. Αντίστασης 4

Τηλ. 2510837714, 6944517168